

Рішенням Конгресу США з 1 травня 1998 року Україну включено в перелік країн («Список 301»), які не забезпечують належного рівня захисту прав інтелектуальної власності, насамперед, в таких галузях як: створення і поширення аудіо- і відео продукції, продукції телерадіомовлення, продукції програмного забезпечення, видавничої продукції. Результати такого рішення не дозволяють Україні увійти до складу членів Міжнародного Торгового союзу. Беручи до уваги ці обставини і розуміючи, що авторські права як об'єкти інтелектуальної власності є новими видами (нематеріальними активами) суспільних відносин (господарська діяльність і фінансовий обіг), видається важливим і вкрай необхідним на сторінках журналу відкрити рубрику «Авторське право в театрі і кіно».

Матеріали рубрики покликані висвітлити специфіку авторських прав як об'єктів інтелектуальної власності, що беруть участь в суспільних правовідносинах, а також їхню роль як об'єктів приватної власності в господарській діяльності різних суб'єктів культури і підприємництва. Рубрика матиме інформаційно-консультаційний розділ: питання і відповіді. До участі у відкритому диспуті та полеміці на сторінках журналу запрошуються практикуючі спеціалісти сфери культури: господарники, бухгалтери, економісти, правники, юристи, а також спеціалісти фіскальних служб та правоохоронних органів, зацікавлені у становленні правової і демократичної держави і розвитку національної культури України.

Роль об'єктів авторського права та майнових прав на об'єкти авторського права, що використовуються в кіно і театрі, неможливо розглядати у відриві від процесу становлення демократичної держави. При цьому головна роль відводиться людині-творцю і споживачеві результатів інтелектуальної творчої діяльності, захисту його громадянських прав, проголошених у Конституції України і закріплених у міжнародних конвенціях та угодах, учасницею яких є Україна.

Матеріали Міжнародного науково-практичного та інформаційно-консультаційного семінару, який проходив 27-28 серпня 1998 року в Будинку творчості композиторів, показали, що спроби вирішити проблеми шляхом створення умов та проведення різних масштабних заходів, спрямованих на забезпечення реалізації прав – безнадійні, оскільки вони ґрунтуються на охороні особистих прав авторів та багаторічному досвіді спеціалістів, що опираються на юридичну практику часів СРСР.

Багато юристів вважають неможливим вирішити проблему шляхом регулювання відносин у сфері торгівлі, разом з тим інші спеціалісти бачать причину існуючої проблеми у недосконалості діючого законодавства та нормативно-правових актів міністерств і відомств України. При цьому запропонувати якусь альтернативну форму статей Закону не можуть. Доходить навіть до того, що пропонуються нові цікаві ідеї, але вони за суттю суперечать багатьом правовим нормам,

Питання авторського права в театрі і кіно

Підхід до проблеми

пов'язаним з винятковими правами людини, закріпленими в Конституції України і відображеними у Всесвітній Декларації Прав Людини та Бернської конвенції Всесвітньої Організації Інтелектуальної Власності.

Смію відповідально заявити, що наявна в Україні правова база реально забезпечує припинення фактів порушення виняткових прав авторів та інших правовласників, а також притягнення до відповідальності, включаючи цивільну, адміністративну і кримінальну. Законодавчо закріплений і описаний правовий механізм участі об'єктів авторського права в господарському обігу, а також вказана ступінь відповідальності юридичних осіб за незаконне використання (тиражування, поширення і реалізацію) об'єктів авторського права в різних формах господарювання.

Фундаментальною основою та ключовим інструментом для вирішення проблеми забезпечення захисту авторських прав є правове поняття основ виникнення і здійснення права інтелектуальної власності в строгому дотриманні правових понять і норм Громадянського кодексу України, що регулює правові основи участі таких об'єктів у господарському обігу. Найважливішим правовим аспектом обліку результатів суспільних відносин, пов'язаних з участю об'єктів інтелектуальної власності в господарському обігу, є бухгалтерський облік, документальна інвентаризація та податкова звітність.

Для вирішення проблем, пов'язаних з протизаконним виготовленням, тиражуванням та поширенням об'єктів інтелектуальної власності («піратство»), необхідні методичні та практичні посібники для бухгалтерів, інструктивні та методичні матеріали для спеціалістів фіскальних служб, спеціальна довідкова література для спеціалістів правоохоронних органів, аудиторів і просто авторів. Створення таких матеріалів можливе на основі узагальнення існуючої практики участі об'єктів авторського права в господарському обігу з позиції правового виникнення, виготовлення, тиражування та поширення об'єктів інтелектуальної власності, їх фінансового обліку та звітності.

Разом з тим необхідні підзаконні нормативні акти, що забезпечили б реалізацію правових норм з врахуванням специфічних особливостей тої чи іншої сфери інтелектуальної творчої діяльності. Робота ця трудомістка і тривала і вимагає високопрофесійних спеціалістів різних галузей діяльності (правова, фінансова, наукова, творча, культурологічна і господарська).

Розуміючи, що нематеріальні активи, до яких належить інтелектуальна власність, є зовсім новими видами (об'єктами) господарської діяльності та фінансового обігу, видається вкрай важливим і необхідним на сторінках журналу як спеціального видання висвітлити специфіку авторських прав як об'єктів інтелектуальної власності, що беруть участь в громадських правовідносинах, а також їхню роль як об'єктів приватної власності в господарській діяльності різних суб'єктів культури і підприємництва.